



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus XVII. Mittit Iacob filios suos in Ægyptum ut emant frumentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

DISCVRSVS XVII.

Mittit Iacob filios suos in Ægyptum ut emant frumentum.

AUdivimus Scripturam dicentem quod non tantum in Ægypto, sed etiam in universo orbe, hoc est in circumjacentibus regionibus esset fames, sed quod Ægyptus haberet frumenta horreis per industriam Josephi illata & conclusa quæ advenientibus divendebat.

Audiens ergo Iacob, inquit Scriptura, quod alimenta venderentur in Ægypto, dixit filiis suis: Quare negligitis: audivi quod triticum venditur in Ægypto: Descendite & emite nobis necessaria, ut possimus vivere, & non consumamur inopia.

Primo hic adverto quod habet textus *Latinus: Emite nobis necessaria*, septuaginta vero interpretes vertunt: *Emite nobis pusillas escas: Necessaria* tantum vult, non superflua, *pusillas escas* vult, non abundantiam, tam procul aberant à domo illius Patriarchæ, deliciae, & crapula: Tantum volebat emi quæ necessaria erant ad vitam, *ut vivamus*, inquit, præterea nihil, volebat pauca, ne filii temperantiæ mensuram excederent. Propterea plus ego miror hujus Patriarchæ victum quam jejunium nostrum, quot enim illecebræ in jejunio nostro sese insinuant, adeo ut etiam crapula regnet inter abstinentiam vetitorum ciborum, & sic dum abstinemus à vetitis, non abstinemus à crapula: Numquid tale est jejunium? inquiebat olim Deus *Judeis*.

Credo etiam quod sanctissimus hic Patriarcha simile quid cogitaverit quale dixit *Vrias Davidi*, quando volebat *David* ut iret in domum suam, & comederet, biberet, ac se oblectaret cum uxore sua. Quomodo? inquiebat *Vrias*, egone ibo in domum meam ut comedam, bibam, & voluptati operam dem, quando *Joab* Dominus meus, alique Principes Regis habitant sub tentoriis in castris, & illic patiuntur tot incommoda, per salutem meam, non faciam rem hanc. Sic puto aiebat *Jacob*: Tot hominum millia vix habent panem quem manducant, pereuntque miseriis, & ego cum familia mea crapulæ operam dabo; & delicias sectabor? Deus hanc nobis famem immisit, statuitque inter hæc miseras, & ego, irato Deo, voluptati operam dabo? non faciam hoc, ne videar Deum irridere. Quid

Quid enim absurdius quam in communi omnium luctu, agitare conviviam, & sese effundere in delicias, quando tempus est poenitendi, Deumque placandi? quapropter ite filii mei in *Aegyptum*, & emite nobis aliquas pauculas escas, & non amplius quam nobis necessarium est ad vivendum: *Vi vivamus & non moriamur.*

Hoc mirum, jam *Jacob* vult vivere, quando maximè debebat illum vitæ tædere, & mortem optare. Cur enim senex centenarius non moreretur libenter, cum videret sibi in tanta totius mundi calamitate vivendum inter miseras? è contrario, propterea timebat mori ne tot meritis privaretur. Nunc, aiebat, vivendum est, quando miseriis opprimor, fameque laboro. Tunc vero mori poteram, quando hæres locupletis familiæ opibus abundabam: Jam mori nolo quia occasionem habeo patiendi. *Elias* tunc petivit animæ suæ ut moreretur, cum rebus omnibus destitutus sine cibo ac potu, sine ullo solatio humano solus errabat in solitudine, *Jacob* è contrario vult vivere ut plura patiat, & tot victorias referat quot quotidie passurus esset famis inopiæque incommoda. Sciebat namque ideo sibi vivendum, non ut viveret, sed ut secum plures coronas è vita in æternitatem aveheret, quas calamitates patientiæ toleratæ texunt; videre mihi videor illum ad id usque tempus non curantem vitam suam, non sollicitum ut corporis valetudinem servaret: Jam vero ait, gravis esset jactura vitam finire ac perdere, quando tam multa mala nos undique premunt, inopia, fames, angustia, labor, morbi, & funera quæ famem sequi solent.

Auditis hoc? hæc erat magnorum illorum virorum de pretio calamitatum opinio, & tanta erga illas reverentia. Putant enim justi se torpere in fortunæ malacia, sicut naves sine vento manent immotæ. Sicut sine igne aurum terra est, splendorem suum debet tormentis, sic magnos viros supra vulgus extollit adversitas: Sunt enim ut stellæ quæ tunc maximè lucent quo majores sunt tenebræ, sic justi fugunt de saxo durissimo oleum meritorum, & mel gratiarum.

Hoc probe sciens D. Apostolus *Paulus*, cum omnia illi adversa advenirent, optabat diutius vivere ut plus mereretur, cum vero omnia illi prosperè succederent, optabat mori, & esse cum *Christo*.

Comitemur jam filios *Jacob* in itinere versus *Aegyptum*. *Descendentes*, inquit Scriptura, *fratres Joseph decem ut emerent frumenta in Aegypto, Benjamin, natu minimo, domi retento à Jacob, ne forte in itinere*

itinere quidquam pateretur mali, ingressi sunt terram Ægypti, & cum scirent ad nutum supremi Principis, qui erat Ioseph illis incognitus, populi frumenta divendi, accesserunt ad illum, cumque illum adorassent, cognovit illos, inquit Scriptura, sed quasi ad alienos durius loquebatur, interrogans eos, unde venistis? qui responderunt, de terra Chanaan, ut emamus victui necessaria. Respondit Ioseph: Exploratores estis, ut videatis infirmiora terre venistis. Qui dixerunt: Non est ita, Domine, omnes filii unius viri sumus, pacifici venimus, nec quidquam famuli sui machinantur mali.

Quæ est ista responsio? accusantur quod sint exploratores, & dicunt non sumus, quomodo hoc probant? quia sumus, inquit, omnes filii unius viri: Quid tum? an ergo fratres & filii unius patris non possunt esse exploratores? utrumque stat simul: Sed, ut video, hoc protulere in defensionem innocentiae suæ, nempe mutuam concordiam & patrem, quasi vellent dicere: Pater noster Iacob est, vir timens Deum & sanctus, quis filius sub tali patre audeat proditorem agere? quam iu enim patris reverentia liberorum animum occupat, non facile tam enorme peccatum committent. Utinam tunc reverentia erga patrem animis horum filiorum infedisset, quando in Iosephum conspiravere? non tanto scelere se maculassent ut Iosephum Patri carissimum venderent in mancipium. Solus Ruben qui patrem retinebat in corde, nitebatur Iosephum liberare, dicebat enim: Non interficiatis animam eius; sed projicite eum in cisternam hanc: Hoc autem dicebat, inquit Scriptura, volens eripere eum de manibus eorum, & reddere eum patri suo. Non abjecerat Ruben memoriam patris, ideo nolebat peccare in fratrem, eumque interfici? Volebat impedire mortem Iosephi, non propter innocentiam adolescentis, non ex metu legum, non ex terrore supplicii, non propter atrocitatem flagitii, non ad præstandum Deo obsequium, sed retardabat parentis injuria, quem mædere nolebat morte filii sui carissimi, ideoque volebat, inquit Scriptura, eum reddere patri suo, adeo in tanta invidia adduci non potuit ut peccaret, qui patrem habebat præ oculis, fortior erat memoria patris ad peccatum impediendum, quam innocentia pueri, quam leges, quam cælum, quam Deus. Quamdiu pater vivebat in animo filii, nullus fratrum ausus est Iosephum occidere.

Nec mirum si tantum poterat reverentia patris in Ruben, qui non erat adeo ferox, quandoquidem crudelis, & furiosus Esau, ex respec-
tu

Et patris, *Isaac* non sit ausus occidere fratrem suum *Jacobum*. Sic enim ait Scriptura *Gen. cap. 27. Oderat semper Esau Jacob pro benedictione: Dixitque in corde: Venient dies luctus patris mei, & occidam Jacob fratrem meum.* Videntur unus *Isaac* inermis, sed pater furias *Esau* compescuit ut fratrem non occideret patre vivente, *Esau* luget, fremit, nec iugulat: An deerant arma? habebat sagittas & arcum quibus venabatur: An forte *Jacob* armatum non audebat invadere? at *Jacob* erat inermis. Cur ergo inermem & invifum sibi *Jacobum* non trucidat homo tam ferus, furibundus, & armatus? quia patris meminerat: Ideo ergo parcat vitæ fratris, quia pater nondum erat mortuus.

Denique quid fuit quod filium prodigum extraxit è cœno libidinis? recordatio patris. *Surgam*, inquit, & ibo ad patrem meum: Hæc potuit facere ut deinceps ab omni scelere se abstineret. Plus quam barbaros ergo oportet esse liberos istos quos nec respectus, nec reverentia, nec bonitas, nec amor parentum retardare potest à scelere.

Itaque fratres *Iosephi* credebant se satis probare se non esse exploratores, cum dicerent: *Omnes unius viri filii sumus, pacifici venimus, nec quidquam famuli tui machinantur mali.* Hoc est, è tali familia, ubi pater, tam sanctus est, non potest tale scelus prodire.

Si porro, ut vidimus, sola recordatio patris tantum potest ut liberos deterreat à peccando, quis peccaret, si Numinis meminisset? nemo fœdaretur si cælum respiceret. Ideo *David Psal. 16.* ait. *Hostes mei statuerunt oculos declinare in terram, ideo susceperunt me sicut leo parans ad prædam.* Facti sunt crudeles sicut leones, quia noluerunt cælum respicere. Hinc patet nihil esse quod homines crudeliores efficiat, & peccatores magis obduret, quam Dei oblivio. Quid fuit quod duo illi seniores pudicam illam *Susannam* in *Babylone* sollicitarent ad adulterium? *Declinaverunt*, inquit Scriptura, *oculos suos ne viderent cælum.* Quid enim poterit homines continere si hoc cæli amor, Deique memoria non possit?

Interea magis urgebat fratres suos *Ioseph.* dicens: Frustra vos vultis purgare, dico iterum: quod imminuta terra hujus considerare venistis. At illi dixerunt rursus: *Servi tui fratres sumus, filii viri unius in terra Chanaan: minimus cum patre nostro est, alius non est super. Hoc est, ait Ioseph, quod locutus sum, exploratores estis. Iam nunc experimentum vestri capiam: Per salutem Pharaonis, non egrediemini hinc, donec veniat frater vester minimus: mittite ex vobis unum, & adducat eum, vos autem eritis in vin-*

in vin-

in vinculis, donec probentur quae dixistis utrum vera an falsa sint Alioquin, per salutem Pharaonis, exploratores estis. Tradidit ergo illos custodia tribus diebus.

Merito dicit Scriptura quod ad fratres suos quasi alienos durius loquebatur, & post omnia jubet illos trudi in carcerem: Cum autem hoc videatur mirabile, quod homo tam sanctus, & pius, & mansuetus tam dure tractaret fratres suos quos ipse jam noverat, operæ pretium erit inquirere rationes cur hoc fecerit.

Audiamus *i. Augustinum: Ioseph*, inquit *serm. 81. de temp.* vir sanctus, per huiusmodi tribulationem, fratres ad confessionem criminis, & ad medicamentum poenitentiae provocare volebat: tribulationem vocat *Augustinus* remedium medicinale, quia peccator per hanc intrat in seipsum, & ad contritionem movetur.

Altera ratio est ut illos viam cæli doceret, sciebat enim eo pergendum per afflictiones, & persecutiones, quod postea dixit *D. Paulus* Apostolus *Actor. cap. 14. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.*

Adversitas committit ad Deum.

Propterea *christus* agit nobiscum sicut *Ioseph*, qui erat vera figura *Christi*, agebat cum fratribus; peccatoribus tribulationes immittit ut eos perducatur ad poenitentiam, & confessionem peccatorum. Quando enim peccator prosperitate fruitur, est similis *Onagro*, qui abripitur ad omne voluptatum genus, ita ut nemo illum sistere possit. Hac similitudine utitur *Jeremias* Propheta *cap. 2. Onager*, inquit, *assuetus in solitudine, in desiderio anime sue, attraxit ventum amoris, nullus avertet eam, omnes qui quarant eam, non deficient, in mense suo invenient eam.* Frustra venatores illam persequuntur, tam enim velox est, tempore amoris sui, ut non sint assecuturi nisi in mense suo, ut habet textus *Hebraeus*.

Quid hoc significet, explicat *Rabbi Salomon*, & ait, quod ista belua semel in anno, integro mense dormiat: Perdunt operam venatores ut illam persequantur, numquam enim assequuntur nisi illo mense quo dormit.

Idem accidit peccatori; quamdiu bene valet, & fruitur prosperitate, omniaque succedunt ex voto, non videbis illum currentem per viam mandatorum Dei, sed sine freno per vastas solitudines mundi, vanitatum, & voluptatum; frustra Concionatores vel confessarii sua retia tendunt, numquam capient, nisi quando onustus pondere peccatorum, tribulationibus opprimetur, & sub illis faciet.

scet. Imple, inquit David Psal. 82. facies eorum ignominia, & quærent nomen tuum Domine.

Hoc medio usus est Deus respectu ipsius Davidis: Videns enim quod post peccatum non se converteret, sed facile ad undecim menses in peccatis hæreret, strinxit contra illum gladium justitiæ suæ, & mox exclamavit David. *Conversus sum in erumna mea.*

Recte ergo dixit D. Gregorius in illa verba *Compelle intrare*: Mala quæ nos hic premunt, ad Deum nos ire compellunt. *Tonas* peccaverat, & fugiebat à Deo, tempestas cogit illum redire. Filius prodigus peccaverat, fames illum compulit redire ad Deum, & desere peccata. Rex *Manasses* gravia peccata commiserat, carcer & vincula compulerunt illum, ut ageret poenitentiam.

Propterea quando David volebat agere gratias Deo pro tot beneficiis quæ ab illo acceperat, hoc præ cæteris Psal. 118. deprædicit: *Bonum mihi quia humiliasti me*, non agit gratias quod pedum scepro, pileum corona commutarit, quod ab ovili in solium, à caula ad aulam vocarit, sed quod illum humiliaverit per tot tantæque tribulationes, jam amittendo primogenitum suum *Amnon*, jam fugiendo rebellem suum filium *Absalon*, jam suscitando contra illum *Saulem*, optimosque amicos suos: Hoc revera mihi bonum fuit: Dixerit *Ioseph Pharaoni*, bonum mihi quia exaltasti me: Dixerit *Salomon* Deo, bonum mihi, quia ditasti me: Dixerit *Esther Assæro*, bonum mihi quia coronasti me: Dixerit *Mardocheus* Regi, bonum mihi quia honorasti me: Dixerit *Tobias* Angelo, bonum mihi quia restituiti visum meum: Dixerit *Nieman* leprosus *Elizæo*, bonum mihi quia mundasti me: Dixerit *Lazarus Christo*, bonum mihi quia resuscitasti me: Dixerit claudus *Petro*, bonum mihi quia sanasti me: *David* inter summa beneficia hoc summum reputat, *bonum mihi Domine, quia humiliasti me*: Quare hoc quia priusquam humiliarer, inquit, ego deliqui, & per humiliationem istam, per tribulationes, & persecutiones, conversus sum à peccatis, agnovi culpam meam, clamavi, peccavi Domino, & redii ad Deum quem prius reliqueram, & dies noctesque rigavi lacrymis stratum meum ut agerem poenitentiam. Hoc est quod *Ioseph* volebat obtinere à fratribus, ideo illos, ut inquit *Augustinus*, tam durè tractabat, & hoc medio obtinuit *Ioseph* quod voluit, agnoverunt enim peccatum suum, ut mox videbimus.